

несли тѣ въ живота. Да, човѣкъ трѣба да прощава на враговетѣ си, но само когато ги види обѣсени.“ Наистина има обѣсници на които се пада такава присжда, но — при все това азъ не съмъ съгласенъ съ великия си нѣкогашенъ учителъ: и мисля това е единъ непростителенъ грѣхъ отъ него. Защото съ бѣсилка си служатъ дивацитѣ. Колко по-благородно е да оставишъ враговетѣ си живи — да овъшчавятъ въ своитѣ гнусоти и глупости! Благороднитѣ борци иматъ подъ ржка едно велико оржие за унищожението на всѣка ниска тварь — прѣзрѣнието. Едно врѣме азъ четохъ единъ очеркъ, ако помня добръ, отъ великия старецъ Гладстона, гдѣто като се отбѣлѣзваше борбата на Хайне съ филистерщината и неговия херонзъмъ въ тая борба, съжالياваше се, че поета въ борбитѣ си не се ползувалъ почесто отъ най-великото оржие — прѣзрѣнието.

— „Ще дойде день и ще угасне пламъкътъ въ моитѣ жили, зима ще се настани въ гърдитѣ ми, снѣжнитѣ ѝ парцали ще покриватъ моята глава и мъгла ще помрачи моя погледъ. Другаритѣ ми ще лежатъ вече въ полуизгнили гробове, и ще остана единъ азъ, като самотенъ класъ, забравенъ отъ жътваря, посрѣдъ новото поколение което ще цвѣти около ми съ нови мисли и желания. Съ очудване ще слушамъ азъ нови имена и нови пѣсни. Ще се забравятъ имената стари, ще бѣда забравенъ и азъ самъ, уважаванъ може би отъ малцина, ненавижданъ отъ много, необичанъ отъ никого!“ Въ тоя откъслекъ е възсъздадено едно отъ мжчителнитѣ настроения знайни на всѣкой поетъ, толкова по-мжчително колкото поета е по-съзнателенъ. Но тоя пжтъ ясновидството на Хайне се оправдава наполовинъ: него наистина ненавиждатъ мнозина, но дѣйствителността никакъ не потвърждава това че никой не го обича, и че той стои самотенъ мъртвецъ между живитѣ. Поета Хайне може да бѣде обичанъ само или отъ читатели способни непосредствено наивно да възприематъ неговата поезия, или отъ хора съ висока естетична култура. Т. е. отъ голѣмо мнозинство и отъ единъ доста малкъ изборъ хора. А посрѣдата на тия двѣ количества стои онова воинство на Голиата, самоуврѣнената ограниченостъ, отвратителна, която пише уличнитѣ вѣстници, съставя литературни истории и на пжтъ и кръстопжтъ вика: това е единъ афектиранъ еврейинъ, безхарактеренъ борецъ, посрѣдственъ поетъ! На сжщо мнѣние е и германския императоръ, сърдитъ на Хайне за откритието че въ кръвта на неговия родъ има и конска кръвь. Такива открития никога не се забравятъ и откривателя бива провъзгласяенъ за врагъ отечественъ и — не се позволява да му се дигне паметникъ дори въ града гдѣто се е родилъ. И блѣдния Хайнрихъ си остава и сега, както на животъ, прокуденикъ отъ оная земя въ която се пѣятъ най-вече неговитѣ пѣсни.

А менъ нѣкакъ ми е драго, че той нѣма паметникъ въ оная земя, гдѣто всѣко псе може да има по нѣколко. Не му ли е доста паметника на гроба въ Парижъ, другъ — великолѣпенъ — въ Нюйоркъ, трети въ Корфу въ вилата на австрийската императрица, на брѣга на вѣчно веселото море? Филистригъ го прокудиha отъ мегданитѣ на отечеството му, но затова пѣкъ всѣка нѣмска мома, увѣряваше ме единъ мой професоръ, въздигна въ сърдцето си на твореца на Книга на

Минь. М 174